

**SOPRONI
EGYETEM**

ERDŐMÉRNÖKI
KAR

ERDŐ-ÉS TERMÉSZETI ERŐFORRÁS-GAZDÁLKODÁSI INTÉZET

Tudományos Diákköri (TDK) dolgozat

**Az erdők közösségi szerepe, Magyarország különböző
területein, a COVID-19 utóhatásával kiegészülve.**

Témavezető: Dr. Horváth Tamás adjunktus

Készítette: Szabó Szebasztián

Sopron

2025

Tartalomjegyzék

0.TARTALOMJEGYZÉK.....	1
1.KUTATÁS ELŐZMÉNYEI	2
2.BEVEZETÉS	3
3. IRODALMI ÁTTEKINTÉS.....	5
3.1 KÖZJÓLÉT FOGALMA ÉS MEGHATÁROZÁSA.....	5
3.2 STATISZTIKAI ADATOK, TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS	6
3.3 AZ ERDŐK HÁRMAS FUNKCIÓJA	7
3.3.1 Gazdasági rendeltetés.....	9
3.3.2 Védelmi rendeltetés.....	9
3.3.3 Közjóléti rendeltetés.....	10
3.4 ÁLLAMI ÉS MAGÁN ERDŐK MEGOSZLÁSA	11
3.5 EMBER ERDŐ KAPCSOLAT NAPJAINKBAN	13
4.ANYAG ÉS MÓDSZER	16
4.1 KUTATÁS CÉLJA.....	16
4.2 KUTATÁS MÓDSZERE	16
5.EREDMÉNYEK.....	19
5.1 NEM ÉS KOROSZTÁLYOK, VÁRMEGYÉK.....	19
5.2 ERDŐLÁTOGATÁSI RENDSZERESSÉG	20
5.3 AZ ERDŐK, LÉTESÍTMÉNYEK ÁLLAPOTA, INFORMÁCIÓGYŰJTÉS.....	23
5.4 ERDŐGAZDASÁGI TEVÉKENYSÉGEK.....	26
5.5 ERDŐK VIZUÁLIS ÉRTÉKELÉSE	28
5.6 ÖRÖKERDŐ	29
6. ÖSSZEFOGLALÁS	30
7. IRODALOMJEGYZÉK.....	32

1.Kutatás előzményei

Az emberek és az erdő kapcsolata rendkívül fontos, mondhatni az evolúció kezdete óta, ugyanis a fás szárúak hozzávetőlegesen 400 millió évvel ezelőtt kezdtek el kialakulni a devon korban, de ezek még nagyon kezdetlegesek voltak, a nagyobb fatörzsszel rendelkező fajok néhány millió évvel később jelentek meg, először nyitvatermők, később a zárvatermők, melyek elkezdték uralni a szárazföld területeit. [Fazan L., et al., 2020] Az ember jóval később kezdett evolúciósan fejlődni, ugyanis az első emberszabású (*Australopithecus ramidus* White, T.D., Suwa, G., Asfaw, B.; 1194) 4 millió évvel ezelőttire tehető vissza, mely folyamatosan egyre fejlettebbé vált, több fajon keresztül vezetett ez az út (*Homo habilis* Leakey et al, 1964; *Homo erectus* Dubois, 1892; *Homo neanderthalensis* Campbell, 1963) míg elért 240 ezer évvel ezelőtt kialakult *Homo sapiens* Linnaeus, 1758 fajhoz. [Csányi V., 2016] Ezen fajokról elmondható, hogy erősen kötődtek az erdei, fás élőhelyekhez, akár táplálkozás, bújóhely, vagy magához a faanyaghoz is, eszközkészítés, illetve maga a tűz egyik alapanyaga szempontjából, tehát ki lehet jelenteni, hogy a túlélés és az evolúciós fejlődés egyik legfontosabb alapja volt az erdő. [Su, Denise F., 2024]

Napjainkban a *Homo sapiens* Linnaeus, 1758 más kapcsolatban áll az erdőkkel, mint ősei. Miután több technológiai forradalmon is átesett, egyre inkább kivonult az erdőből, és civilizációkat épített, többek között faanyagból, ezért bizonyos térségekben, főleg szigeteken, ahol korlátozott volt a mennyisége, teljesen el is fogyott. Tökéletes példa erre a Húsvét-sziget, mely a Csendes-óceánon, illetve Chile partjaitól ~ 3700 km-re helyezkedik el, ahol hajóépítés, és építő-, tüzelőanyag előállítás érdekében körülbelül 100 év alatt eltűntek az erdők. [Rull V., 2020] Ez a folyamat sok országban megfigyelhető, de többenél kialakult egyféle erdőgazdálkodás, mint Magyarországon is, amely szabályozza az erdővel való gazdálkodást, illetve létrehozza a fenntartható erdőgazdálkodást. [Gál J., 1989] Napjainkban egyre inkább helyezkedik előtérbe a gazdasági és védelmi funkció után, a közjóléti szerep is, így az erdő a mai ember számára nem bújóhelyet biztosít, hanem a modern civilizáció által okozott stressz ellen szolgáltat kikapcsolódást [Dr. Seregi J., 2012]

Az erdő nyújt különböző szolgáltatásokat, melyek közül a faanyag mérhető pénzürtékkel, a többi ökoszisztéma szolgáltatás, mely sokféleképpen mutatkozik meg (árvízvédelem, talajerózió csökkentés, levegő, víz tisztítása, szél, és zaj elleni védelem), ezek olyan fontos tényezők melyek nem mérhetőek anyagiakban, de ugyanakkor a másik oldalon például

mezőgazdaságban, akár a szél elleni, vagy a társadalomban zaj, és por elleni védelem, illetve a közjó, egészségügyi szempontjaiból nézve anyagi hozzájáruláshoz vezet. Úgy értendő, hogy mezőgazdaságban kisebb lesz a kár, kevesebb kártérítés, több megtermelhető termék, illetve a humán tőke egészségének biztosítása, javítása. Az államnak a humán erőforrás generálja az anyagi javakat, így fontos az egészségügyi regenerálódás. Nem véletlen, hogy különböző tüdőbetegségek gyógyítására hoztak létre erdei környezetben szanatóriumokat, vagy akár kis-, és főleg nagyvárosokban a parkok jelenléte, melyekben a természetközeli értékek, növények, talaj, az elsődleges szempontok. [Stier-Jarmer M. et al, (2021).]

2020-ban kirobbanó világjárvány, a COVID-19 fertőzéseire is hatása volt Magyarországon, hogy több karanténintézkedés, kijárási tilalom, illetve maszkviselés került bevezetésre. Ez rengeteg embert kizökkentett, a hétköznapi, megszokott életből. Sok család hirtelen összezárva találta magát egymással, a „home office” munka, és iskolák bezárása miatt. Mivel felszabadult, akár csak a munkahely, iskola közötti utazásnak az ideje, így azt ki lehetett használni többek között erdei túrákkal, sétákkal, különböző sportolási lehetőségekkel, összefoglalva rekreálódással. [Bérsné B., 2021]

2.Bevezetés

Az erdőt, mint fogalmat többféleképpen is meg lehet határozni. Az első szerint erdőnek nevezünk egy olyan életközösséget, ahol vadon növő, vagy telepített fáknek, és velük élő (köztük, alattuk) elhelyezkedő cserjék, illetve egyéb más növények élnek. [MTA., 1959–1962] vagy a korábbi törvény preambulumban szereplő szakasz: *„Az erdő a szárazföld legösszetettebb természeti (ökológiai) rendszere, amelynek léte a környezetre gyakorolt hatásaiból eredően az egészséges emberi élet egyik alapvető feltétele.”*[1996. évi LIV. törvény az erdőről és az erdő védelméről, (preambulum)] A laikus, természetkedvelő emberek számára legtöbb esetben ez a megfogalmazás áll közelebb az erdőről alkotott képhez, mely a fák közössége, ez pedig teljesen érthető is. Ugyan a fenti megfogalmazás szerinti erdőnek rengeteg változata, verziója ismert, amely főleg az erdőgazdálkodásnak és termőhelyi adottságoknak köszönhető, tehát a különböző szempontok figyelembevételével erdőrésztelenként más és más erdővel lehet találkozni. [Orosz N., 2021]

Az erdőknek nagyon fontos szerepe van világszerte, elsősorban ökológiai szempontból, de a városiasodás következményeként közjóléti, és gazdasági funkciókat is betöltenek. Ökológiai nézőpontból az elsődleges tényező a szén megkötése, ugyanis erdeink tulajdonképpen szénraktárként működnek, mert miközben megkötik a légkör CO₂ tartalmát, napfény is víz felhasználásával, melléktermékként oxigén szabadul fel, röviden ez a fotoszintézis folyamata. Emellett szerves anyagokat állítanak elő, melyeket a különböző lebontó szervezetek alakítanak át, ezzel tápanyagot létrehozva a többi élőlény számára, de valamennyi CO₂ is visszakerül a légkörbe, amelyet szénkörforgásnak neveznek. Az erdő élőhelyet biztosít, táplálékul szolgál a flórának és faunának, kialakul egy ökoszisztéma, illetve óvja és építi környezetét. [Bidló A., 2014] Például Magyarországon a Duna Tisza közén történő erdősítés eredménye lett, hogy megkötötték az ottlévő futóhomokot, így már nagyrészt ki tudott alakulni rajta egy humuszos szint, mely a fentről érkező csapadék, és a talajlakó mikro-, és makro élőlényei miatt keveredett, így új genetikai talajtípus keletkezett, a humuszos homok, amely nagy mértékben jobb, mint elődje, [Gál J., 1971] de hegyvidéken is, ahol meredekebb hegyoldalakon képződött valamilyen talaj, fontos az erdő megóvása, hiszen gyökérzetével gazdagon átszőtt termőréteget képes ott tartani és megvédeni a lecsúszástól [Madarász B. et al., 2013] Az erdősítések, fahasználati tevékenységekkel járnak, amelyek gazdasági és ökológiai szereppel is bírnak, egyfelől a visszamaradó állományt szolgálja, másfelől a beépített fananyag kiváló szénraktárnak bizonyul. [Fogarassy R., 2021]

Lehet, hogy a fenti folyamatok alig észrevehetőek, de folyamatosan zajlanak, akár mikor az emberek egy hétköznapi sétán, éppen a napi stresszt vezetik le, melyből sok éri őket egy nap, [Kinczel A., 2020] ezt rengeteg minden okozhatja, elsősorban munka, egyéb élethelyzetbeli szituációk, vagy akár csak az a számos inger, amely folyamatosan ér minket, mely egy városi környezetre kifejezetten igaz. Ebből kifolyólag szükség van valamilyen rekreációs tevékenységre, melynek kiváló helyszíne lehet egy erdő, illetve fás környezet, ugyan is a zöld puszta látványa már nyugtató hatással van az embernek [Nagy K., 2022], a természetben pedig ez kiegészül sok egyéb más fontos tényezővel is.

3. Irodalmi áttekintés

3.1 Közjólét fogalma és meghatározása.

A közjólét fogalmát a 20. században helyezték előtérbe, a II. Világháború után alakult ki a jóléti állam modell (welfare state), mely gondoskodik a lakosság életminőségéről, mind gazdasági, szociális és környezeti szempontból. [Tomka B. 2008]

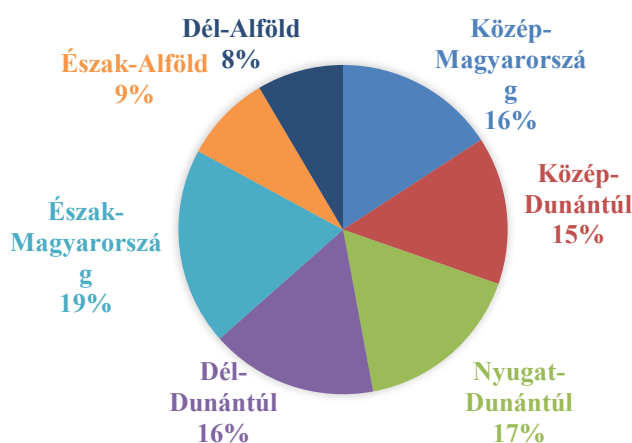
„Az egész közösség, a társadalom minden tagjának jóléte, boldogulása.” [Magyar nyelv értelmező kéziszótár, 2011] Tehát az állam és önkormányzatok hozzáférést biztosítanak azokhoz az alapvető javakhoz, melynek a társadalomnak szüksége van egy jóléti államban. Ide sorolható többek között az oktatás, egészségügy, lakhatás, biztonság, közszolgálati szervek és ahogy egy állam fejlődik, az igény is egyre nő, ezen javak hozzáférhetőségére és minőségére.

A jóléti állam fogalmát gyakran tévesen pusztán gazdasági fejlettséggel kötik össze, pedig nem erről van szó, hanem mikor egy állam felelősséget vállal a polgári jólétnek egy meghatározott szintjéért. [Tomka B. 2008.] A közjóléti javak között megtalálhatóak az úgynevezett korlátlanul rendelkezésre álló ingyen javak, ilyen a levegő, és napfény. Az erdőre is vonatkozik közjó, amelyet az Erdőtörvény is megfogalmaz: *„Az erdőben – annak rendeltetésétől függetlenül – pihenés, üdülés, sportolás és kirándulás céljából gyalogosan, kerékpárral, lóval, valamint az erdészeti feltáróhálózat részét képező erdei úton sport vagy turisztikai célú, lóval vontatott járművel bárki saját felelősségére közlekedhet, illetve ott tartózkodhat, amit az erdőgazdálkodó tűrni köteles”* [” 2009. évi XXXVII. törvény 91. § (1) bekezdés.] A törvény kitélt tesz ugyan a lóval, kerékpárral való közlekedésre, de a gyalogos haladást nem korlátozza.

A közjószág fogalma (public goods), amit Paul A. Samuelson amerikai közgazdász vezetett be 1954-ben, szorosan összefügg a közjólét fogalmával. A közjószág azt jelenti, hogy bizonyos szolgáltatások és javak, melyek a mindennapos élet, és termeléshez elengedhetlenül szükséges, illetve mindenki számára elérhető, fogyasztásukkal nem zárják ki egymást.

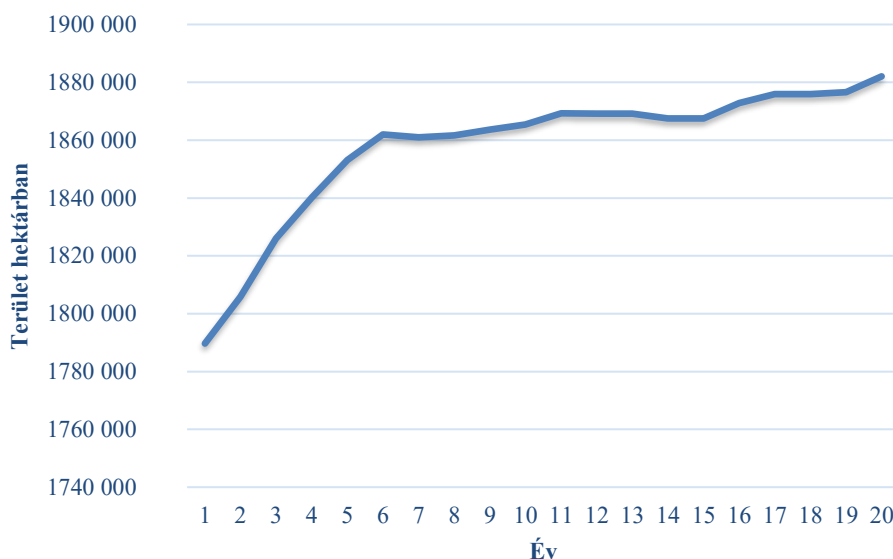
3.2 Statisztikai adatok, történeti áttekintés

A Történelmi Magyarországon (Magyar Királyság) 8,5-9 millió ha erdőterület volt, mely az akkori területnek 26-27 %-a tehető. A trianoni békeszerződés után (1920) az ország elvesztette erdőterületeinek 85 %-át, így 1,1 millió ha maradt a határokon belül, amely a mai területhez viszonyítva 11,8 %. Jelentős mennyiség került a jelenlegi országhatárokra kívülre. Lényegében nagyobb összefüggő erdőterület hegységeinkben maradt.[Fekete Z., 1997] Az ország hirtelen nagy fahiány elé nézett, erre viszont megoldást jelentett az Alföldfásítási program, mely a II. Világháború után indult el. Lényege az volt, hogy az akkori 3-4 %-os erdősültségű Alföldön, leginkább a Duna-Tisza közti homokterületeken megkössék a futóhomokot, illetve az erdősültség növelése, faj szinten leginkább Akác (*Robinia pseudoacacia* L.), Fekete fenyő (*Pinus nigra* J. F. Arnold), és Erdei fenyő (*Pinus sylvestris* L.), illetve különböző Nemesnyár fajokból (*Populus x euramericana*) történtek a telepítések. Így 1,1 millióról közel 2 millióra növekedett az erdőterület hektárban mérve. [Gál J., 1989]

1. ábra Erdőterületek megoszlás (saját szerkesztés Szabó Sz., 2025)

Napjainkban Magyarország területe 93 030 km², melyből 20 755,4 km² erdő, ami 22,31 %-ot jelent, ebből 18 820,59 km² faállománnyal borított terület, így a tényleges erdőterület az ország területéhez viszonyítva százalékban kifejezve 20,23 %. Ezen számok eloszlása régióként változik, ugyanis az erdősültség aránya más és más. Pedául a legerdősültebb vármegye Borsod-Abaúj-Zemplén 222 445 ha, míg a legkevésbé erdősült Békés Vármegye 28 219 ha. Az utóbbi 20 év adatai szerint az erdőállományok szinte folyamatosan növekedtek. [Agrárminisztérium, 2024]

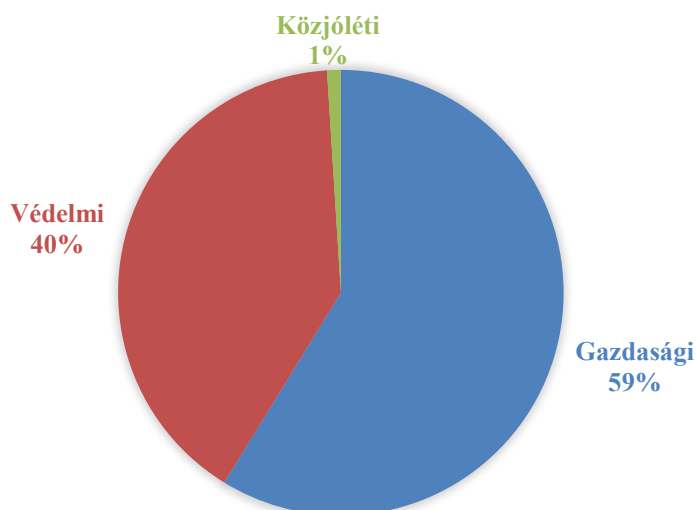
2. ábra Erdőállományok növekedése Magyarországon 2004-2024 (saját szerkesztés)

[Agrárminisztérium, Magyarország erdeinek összefoglaló adatai, 2024]

3.3 Az erdők hármas funkciója

A fentebb említett erdő fogalma mellett, Magyarországon még jellemző a jogi meghatározás, mely szerint, erdőnek számít minden olyan terület, mely erdőrészlétként, vagy szabad rendelkezésű erdőként, illetve erdőgazdálkodást közvetlenül szolgáló földterületként, röviden, egyéb részlétként van nyilvántartva az erdészeti adattárban, és megfelel az Erdőtörvény által előírt tényezőknek. További meghatározás szerint a „*külterületen található, erdei fafajokból álló (Erdőtörvény mellékletében szerepel), összefüggő, legalább ötven – felnyíló erdő esetén legalább harminc – százalékos záródású, és két métert meghaladó átlagmagasságot elérő, e törvény alapján jogszerűen fenntartható faállomány által elfoglalt területet, amelynek területének kiterjedése eléri az ötezer négyzetmétert, illetve a szélső fák töben mért távolságát tekintve átlagosan a húsz méter szélességet eléri*”.[2009. évi XXXVII. törvény 6. § (2) bekezdés b) pont.] Az említett szempontokat az erdészeti hatóság bírálja el az első kivitel után úgy, hogy figyelembe veszi az erdőtelepítési és kivitelezési tervet, későbbiekben pedig betartatja az Erdőtörvény előírásait, melyre például azért van szükség, hogy az erdő hármas funkcióját képes legyen fenntartani, tehát a társadalomra, környezetre, gazdaságra gyakorolt hatását.

Magyarországon az erdők rendelkeznek valamilyen rendeltetéssel, ez a jellemző, mely meghatározza, hogy milyen törvényi előírásoknak és erdőnevelési folyamatoknak kell megfelelniük hosszútávon, ezáltal megvalósulhasson a fenntartható erdőgazdálkodás. Egy erdőnek több rendeltetése is lehet, de ezek 3 fő csoportba oszthatóak: gazdasági-, védelmi-, közjóléti elsődleges rendeltetés.

3. ábra Elsődleges rendeltetések megoszlása (saját szerkesztés Szabó Sz., 2025)

A diagrammon jól látható a rendeltetés csoportok megoszlásának aránya. Tudni illik, hogy a közjóléti rendeltetés 1 %-os aránya nem azt jelenti, hogy az erdők 1%-a látogatható. A törvény rendelkezése szerint, „Az erdő fenntartása, gyarapítása és védelme az egész társadalom érdeke, az erdő közérdekű szolgáltatásai minden embert megilletnek, ezért az erdővel csak a közérdekkel összhangban szabályozott módon lehet gazdálkodni.” [2009. évi XXXVII. törvény1. bekezdés] Tehát a legtöbb túraútvonal, közjóléti berendezés (padok, asztalok, tűzrakó hely) is, gazdasági, vagy védelmi elsődleges rendeltetésű erdő mellett található.

3.3.1 Gazdasági rendeltetés

Gazdasági elsődleges rendeltetésű erdőrészből van a legtöbb Magyarországon, mely 59 %-ot jelent. Ezen erdők jellemzője, hogy valamilyen gazdasági célú hasznosítás történik benne, ez lehet faanyagtermelés, vadgazdálkodás, erdei egyéb termékek gyűjtése. Ennek úgy kell megvalósulnia, hogy közben biztosítani kell az erdő ökológiai egyensúlyát, és hosszú távú életképességét. A gazdasági rendeltetések az alábbiak:

- a) „a) faanyagtermelő: a faanyagtermelést szolgáló erdő;
- b) szaporítóanyag-termelő: a szaporítóanyag-termelést szolgáló erdő;
- c) vadaskert: az intenzív vadgazdálkodásra kijelölt bekerített erdő;
- d) földalatti gomba termelő: földalatti gomba termelését szolgáló erdő;
- e) e)* mezővédő: a szomszédos mezőgazdasági terület védelmét szolgáló erdő;
- f) f)* tanerdő: a szakmai vagy erdei iskolai oktatást szolgáló erdő;
- g) g)* kísérleti: az erdészeti kutatás vagy kísérlet céljára kijelölt erdő;
- h) h)* erdészeti génrezervátum: az erdészeti szaporítóanyag-gazdálkodás biológiai alapjainak megőrzését szolgáló erdő.” [2009. évi XXXVII. törvény 26. §]

3.3.2 Védelmi rendeltetés

„A természet- és környezetvédelmi, valamint egyéb védelmi szempontok megvalósítása érdekében védelmi rendeltetésű az a védett, illetve védő erdő, amely különleges kezelést igényel, és ezért abban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozására lehet szükség.” [1996. évi LIV. 17. § (1) bekezdés]. Tehát a törvény általi megfogalmazás szerint figyelembe kell venni a flóra és fauna védett fajait, amelyek korlátozzák a szobán forgó erdőrészekben a fahasználatokat és egyéb tevékenységeket. Illetve gondolni kell még a műtárgyvédelmi, árvízvédelmi, településvédelmi, és még, ami nagyon fontos a talajvédelmi erdőkre. Ezen területek is jelentős részaránnyal rendelkeznek, méghozzá 40 %-os területarányal.

- a) „a) természetvédelmi: a védett természeti területen lévő erdő;
- b) talajvédelmi: a meredek hegyoldalon, a sekély termőtalajon, az erodált területeken levő, valamint a víz és a szél káros hatásának kitett talajok védelmét szolgáló erdő;
- c) f) vízvédelmi: a talaj vízháztartását szabályozó, a források vízbőségét és tisztaságát, a víztározóknál és egyéb víznyerőhelyeknél a víz tisztaságát, valamint a vízbázisok védelmét biztosító erdő;
- d) g)* part- vagy töltésvédelmi: csatorna, folyó, tó és holtág partszakaszait védő, illetve az árvízvédelmi töltés hullámverés és jég elleni védelmét szolgáló erdő;
- e) i)* településvédelmi: a települési területet védő erdő;
- f) tájképvédelmi: a természeti táj szépségének megőrzését vagy a tájban történt káros beavatkozás takarását szolgáló erdő;

- g) *k)* műtárgyvédelmi: az utak és műtárgyai, a vízi létesítmények, a vasutak és tartozékai védelmét, takarását, a közlekedés biztonságát szolgáló, környezeti terhelésének csökkentését szolgáló erdő;*
- h) *örökségvédelmi: a történelmi emlékhely területén levő, illetve a kulturális örökség védelmét szolgáló erdő;*
- i) *bányászati: a bányák biztonsági övezetében levő, bányaszakadásos, földomlásos, földcsuszamlásos, veszélyeztetett területen levő erdő;*
- j) *o)* Natura 2000: a Natura 2000 hálózat részeként kijelölt területeken levő erdő;*
- k) *p)* különleges védelmi rendeltetések:*
- l) *pa) árvízvédelmi: a folyók nagyvízi medrében elhelyezkedő, az árhullámok biztonságos levezetését biztosító erdő;*
- m) *pb)* honvédelmi: a Magyar Honvédség szervezeteinek a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2021. évi CXL. törvényben (a továbbiakban: Hvt.) meghatározott feladatai ellátására a Hvt. 53. § (1) bekezdésében foglaltak szerint rendelkezésre bocsátott erdő;*
- n) *pc) határrendészeti: a határrendészeti és nemzetbiztonsági feladatok ellátására kijelölt erdő.” [2009. évi XXXVII. törvény 24. §, 2 bekezdés]*

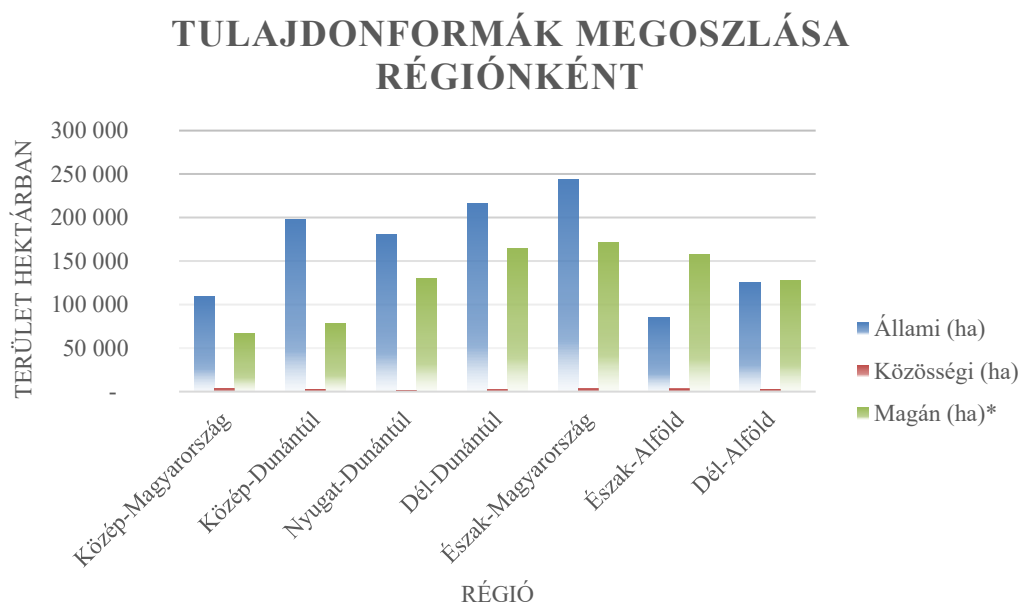
3.3.3 Közjóléti rendeltetés.

Magyarországon legkisebb területarányal rendelkező, mindössze 1%-ot elfoglaló elsődleges rendeltetés. Funkcióját tekintve, elsődleges szempont a fahasználatok redukálása. Törvény szerint örökerdő, átmeneti, illetve faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodást kell rajta folytatni, amely a közjót szolgálja, és elhelyezhetőek rajta különböző közjóléti létesítmények. A (1996. évi LIV) törvény szerint még ketté volt bontva egészségügyi-szociális, turisztikai-, és oktatási-kutatási célokat szolgáló rendeltetésre, mely az újabb (2009. évi XXXVII) törvényben összevonásra és átalakításra került, közjóléti elsődleges rendeltetéssé. Jelenlegi hatályos erdőtörvényben az alábbi rendeltetésekre lehet osztani:

- a) *parkerdő: a sport, turisztika és üdülés céljára kijelölt erdő;*
- b) *vadspark: az erdőben a külön jogszabály rendelkezései szerint kialakított és elkerített terület. [2009. évi XXXVII. törvény 25. §]*

3.4 Állami és magán erdők megoszlása

Magyarország erdőterületei több tulajdonosi szerkezet között oszlik meg. Az országban működnek állami zártkörű részvénytársaságok (Zrt.), magán erdőgazdálkodók, illetve közösségi tulajdonú erdőket kezelő társaságok is. Közülük jelenleg az állami erdők teszik ki a legnagyobb részarányt, de ez régióként változhat, melyet az alábbi diagram is szemléltet. Kezelésüket az Agrárminisztériumhoz tartozó, illetékes szervek felügyelete alatt az állami erdőgazdaságok, illetve magán erdészetek, gazdálkodók látják el.

4. ábra Tulajdonformák megoszlása régióként (saját szerkesztés Szabó Sz., 2025)

A diagramról jól leolvasható, hogy hegységekben és dombságokban, ahol nagyobb összefüggő erdőterület található, jellemző az állami többség, ezzel szemben az alföldi, sík területeken, hasonló, sőt nagyobb arányban vannak magán erdőgazdálkodók, tulajdonosok. Rekreatációs szempontból, mindegy a tulajdonforma, mert minden esetben meg kell felelniük a hatályos erdőtörvény rendelkezéseiben, mely szerint a 3.1 A közjólét fogalma és meghatározása című fejezet 3. bekezdésében is idézett törvényi bekezdés alapján biztosítani kell, illetve a gazdálkodónak meg kell tűrni, hogy bárki saját felelősségére ott tartózkodjon.

Alábbiakban olvasható a magyar állami erdészeti Zártkörű részvénytársaságok listája:

1. Bakonyerdő Erdészeti és Faipari Zrt.
2. DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt.
3. Egererdő Erdészeti Zrt.
4. Északerdő Erdőgazdasági Zrt.
5. Gemenc Zrt.
6. Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.
7. Budapesti Erdőgazdaság Zrt.
8. Kaszó Zrt.
9. VERGA Zrt.
10. Ipoly Erdő Zrt.
11. KAEG-Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.
12. KEFAG- Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.
13. Mecsekerdő Zrt.
14. NEFAG Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt.
15. NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt.
16. Pilisi Parkerdő Zrt.
17. SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt.
18. Szombathelyi Erdészeti Zrt.
19. TAEG Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt.
20. VADEX Mezőföldi Zrt.
21. Vértes Erdő Zrt.
22. Zalaerdő Erdészeti Zrt.

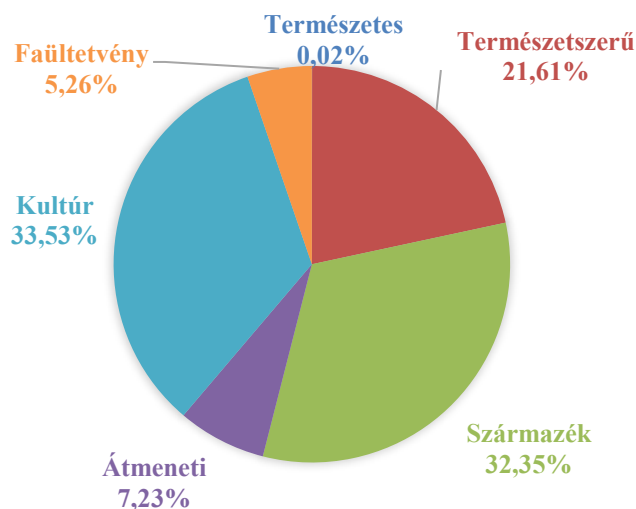
3.5 Ember erdő kapcsolat napjainkban

Alapvetően az erdőnek rendkívül fontos szerepe van, volt a történelemben is. Napjainkban a faanyagra jelentős szükség van, akár fűtőértéke, külső, és belső építészeti termékek, hangszerek, eszközök miatt, de az utóbbi években, akár 10 években egyre inkább növekszik az erdők pénzben mérhető szerepén kívüli jelentőség, tehát folyamatosan oda kell figyelni az erdőgazdaságoknak, főleg a nagyobb városok melletti területeken, ahol fokozott az erdők látogatottsága, hogy a fahasználatok mértékén és módján változtassanak olyan módon, hogy a látogatóknak kevésbé, vagy egyáltalán ne legyen feltűnő. Illetve fel kell mérni, milyen szükségleteket elégíthet ki az erdő, és ezeket ki kell szolgálni. Tehát, sportolási, pihenési, kikapcsolódási létesítményeket kell létrehozni, későbbiekben karbantartani. Különösen fontos a karbantartás, mert könnyen balesetveszélyes lehet egy adott berendezés, vagy akár egy túraútvonal felé bedőlt száraz, korhadt fa. Az általános tapasztalatok szerint az emberek szeretik az erdőket természetesnek látni, amelyhez hozzátartozik a holtfa is, de biztonsági okokból nem célszerű, ha az útvonala, pihenő-, megállóhelyek mellett, vagy közvetlenül ott van ilyen. Természetesen oktatási céllal, egy biztonságossá tett, korhadt, idős, kiszáradt fa, még pozitív reakciókat is kiválthat.

Visszatérve a természetes erdőre, ez egy elég tág fogalom. A törvény rendelkezik az erdők természetességéről. 6 különböző kategóriába sorolja:

1. Természetes erdő
2. Természetszerű erdő
3. Származék erdő
4. Átmeneti erdő
5. Kultúrerdő
6. Faültetvény

Ezek közül a természetes erdő törvényi megfogalmazása : „*az adott termőhelyen a bolygatatlan erdők természetes összetételét, szerkezetét és dinamikáját mutató erdők, ahol a faállomány természetes úton magról – illetve a természetes körülmények között sarjról is szaporodó őshonos fajok esetében emberi beavatkozás nélkül sarjról – jött létre, és ahol idegenhonos, erdészeti tájidegen faj csak szálanként fordul elő és intenzíven terjedő faj nincsen jelen*” [2009. évi XXXVII. törvény 7. §, 1 bekezdés, a) pontja]

5. ábra Természetesség szerinti megoszlás (saját szerkesztés Szabó Sz., 2025)

A diagram szerint, is látszódik, hogy természetes erdő igen csekély 0,02 % területarányával rendelkezik, 476 ha állami tulajdonformában lévő erdőt jelent. Ugyan egy laikus ember számára nem éppen ez a törvényi bekezdés a természetes erdő, sok esetben még egy kultúr, vagy akár még faültetvény természetességű erdőt is tekinthetnek természetesnek. Ha eltekintünk a törvénytől, akkor nem feltétlenül az őshonosság, vagy eredet számít, hanem az erdő összképe, egy olyan erdő mely nem túl sűrű, lehet benne sétálni, de azért legyen benne újulat és cserjeszint, nyújtson árnyékot, de legyen beszűrődő fény is, legyen benne fiatal, idős, középkorú egyed, illetve a vadon élő állatok jelenléte, közülük is leginkább a különböző madarak, melyek hangja fontos része ilyen szempontból az erdőnek. Tehát mondhatni hasonlít egy örökerdő üzem módú erdőhöz. Így, mikor az ember egy erdőben tartózkodik, ezt a képet várja maga körül. [Kaplan, R., & Kaplan, S. (1989).]

Kiemelten fontos az erdők egészségre gyakorolt hatása. A városiasodással szinte egyenesen arányosan nő az ülő munkával járó foglalkoztatottak száma, illetve az olyan útvonal megtétele a városban, amelyhez nem feltétlenül kell gépjármű, de gyakran kényelmi, biztonsági, időnyerés, vagy mindhárom szempontjából választják az emberek A-ól, B-be való eljutáshoz. Ezzel annyi csak a probléma, hogy az autók motorja ekkora szakaszon általánosságban nem képes elérni az üzemi hőfokot, így nagyobb a károsanyag kibocsátása a belső égésű motoroknak, de az is igaz, hogy az elektromos járművek térnyerése egyre inkább nő. Ezért városokban gyakran magasabb a levegő károsanyag tartalma, amely

hosszútávon nem tesz jót az ember légzőszervrendszerének, ehhez hozzájön még az ülő munkával járó ízületi betegségek változatai, ugyanis az emberi test igényli a mozgást. A legtöbb munkahelyen is előírják a szünetet, illetve, hogy legalább 45 percenként történjen egy kis mozgás, de ez gyakran elfelejtésre kerül [György H.2023]. Sajnos a mozgáshiány a szív és érrendszernek sem tesz jót, az ízületek és izmokon felül. Hozzá tartozik még az élelmiszerek minősége is, a város világában rendkívül fel van gyorsulva az idő, szinte minden élelmiszer, termék bármikor elérhető. De ez azzal jár, hogy nem mindig a legjobb minőségű, sőt sok termék rendkívül káros lehet az egészségre, amely nem feltétlenül van összefüggésben a pénzártékkal. Sajnos egy felgyorsult világban, kevés embernek van lehetősége saját élelmiszert előállítani, még kis százalékban sem.

Az erdők a felsorolt problémákra valamely szinten megoldást kínálhatnak, például a város melletti erdőkben már tisztább a levegő, több helyen is létesítettek tudószanatóriumot, az ilyen betegségben szenvedő emberek könnyebb regenerálódása érdekében. Az erdőben való séta is egy kiváló megoldás az mozgásszegény életmód javítására, tisztább levegőn történő pulzusszám emelkedés, izmok, ízületek használata kifejezetten jótékony hatású, nem csak fizikailag, még szellemileg is. Valamilyen szinten még a táplálkozásban is segítséget nyújt egy kis előismerettel, ugyanis kiváló tea alapanyagokat, savanyúságnak, fűszernek való erdei mellékterméket lehet gyűjteni, illetve a gombák halmaza, de ezek már nagyobb ismeretséget igényelnek.

4.Anyag és módszer

4.1 Kutatás célja.

A kutatás célja, hogy megvizsgálja azt a folyamatot, a Covid-19 utóhatásával kiegészülve, hogy az emberek kor, nem, régió függvényében, mennyit járnak erdőkben rekreációs tevékenységet folytatni, ez lehet akár aktív séta, sport, kutyasétáltatás és egyéb lehetőségek. A felmérés rámutat a Covid-19 hatására, mert mikor a kijárási tilalom bekövetkezett, felértékelődött az erdők közjóléti szerepe [Vida V., et al, 2021]. A város környéki erdőkben hirtelen megugrott az emberek száma, sokan kezdtek el kijárni különféle okokból, de a közös nevező mindenkinél a kikapcsolódás volt [Bakó D. A., et al., 2024] A kutatásból kiderül, hogy ez a tevékenység mennyit változott azóta, tehát a tilalom megszűnése után milyen arányban nőtt, vagy csökkent az érdeklődés. Emellett még kiderül az is, hogy mennyire edukáltak az emberek az erdőgazdasági tevékenységekkel kapcsolatban, úgy értem, hogy például egy fahasználatot látván milyen gondolatok, érzések keringenek a fejükben. Vannak konkrétan erre irányuló kérdések, például „*Ön szerint Magyarország területének hány százaléka erdő?*” [kérdőív, Szabó Sz., 2025] az ebből és ehhez hasonló kérdésekből kiderülhet, hogy mennyire vannak tisztában az erdészeti folyamatokkal a kutatásban résztvevők. Ami számomra még egy érdekes szakasza a vizsgálatnak, hogy vizuálisan, a kitöltők szerint mi számít erdőnek. Az intenzívebben kezelt állományok elég megosztó véleménnyel rendelkeznek Magyarországon, itt pedig néhány ilyen erdőben készült fénykép alapján kiderül, hogy például egy nemes nyáras állomány cserjeszint nélkül és cserjeszinttel is ugyan azt a véleményt váltja-e ki, illetve egy látványosan fiatal 3-6 éves, csemete méretű erdőről mit gondolnak. Végeredményben összefoglalva, a kérdőív eredményeiből kiderül, hogy a városban, városon kívül élő emberek milyen arányban járnak ki az erdőkbe, ott milyen cselekményt végeznek, találkoznak-e erdőgazdasági tevékenységekkel, közben milyen tapasztalatokat szereznek, illetve mennyire vannak tisztában a magyar állam jelenlegi erdőgazdasági helyzetével és fontosságával.

4.2 Kutatás módszere

A gyakorlati kivitelezése a kutatásnak egy Google forms kérdőív készítésével kezdődött, amelyben az embereknek célzott kérdéseket tettünk fel, hogy felmérje az erdőkkel kapcsolatos véleményét, erdőjárási szokásait. Fontos volt a kérdőív készítése során, hogy a kitöltő emberekről anonim módon kapjunk minél több hasznos információt. A kérdőív első

része leginkább demográfiai adatokkal, tehát a kitöltő nemével, korosztályával, tartózkodási helyével és legmagasabb iskolai végzettségével kezdődött, ezen 4 adatból már sok információ nyerhető a kitöltőkről, megtudhatjuk hol, milyen nemű korosztály milyen végzettséggel rendelkezik.

A következő kérdések már az emberek természetjárási szokásainak rendszerességére kérdez, amely kiegészül a Covid-19 hatásával, tehát, hogy változott-e, ezen szokásuk gyakorisága a járvány miatt – ritkábban, mint előtte, ugyan úgy, vagy gyakrabban. Továbbiakban megtudhatjuk, hogy van-e háziállat, amely szintén befolyásoló tényező lehet a gyakoriságra, illetve a lakó ingatlan típusára is, mert talán egy kerttel rendelkező tulajdonos ritkábban veszi igénybe az erdőben való időtöltést, mint társasházban lakó ismerőse, de ez kiegészült még a hétvégi ház, kert jelenlétével is. Érdekes kérdés az, hogy milyen állapotúnak látják az erdőt, amelyre adott választ befolyásolhatja, hogy szakmai ismeretséggel rendelkeznek-e, van-e szakember rokon, ismerős a családban, plusz, hogy honnan tájékozódnak a témában, például: internet, szaklapok. Emellett még az erdőjárási szokások, tevékenységekre, és közben igénybe vett létesítmények állapotára is irányult kérdés.

Ezt követően a szakmaibb kérdések következtek, így volt az erdő funkcióira irányuló kérdés, Magyarországi erdőterület mennyiségére, illetve változásaira (növekszik, stagnál, csökken) és az ezzel kapcsolatos törvényi rendelkezésre, amely a felújítási kötelezettségről szól: *„Ön tudta, hogy Magyarországon minden letermelt erdő erdőgazdálkodóját kötelezik az új erdő létrehozására, amelynek minősége legalább ugyan olyan, mint a korábbi erdőnek?”* [kérdőív, Szabó Sz., 2025]

Kiemelkedően fontosok, az erdőgazdasági tevékenységek társadalmi megítélései. Több témába vágó kérdés is volt, ugyanis, ez az a témakör, ami nagyon megosztó, de gyakran lehet vele találkozni. Tehát milyen gyakran találkoznak ilyen tevékenységgel, mit gondolnak róla (itt például volt olyan kérdés, ahol egy sarangot ábrázoló képről lehetett véleményt kifejtetni), milyen faladatai vannak az erdőgazdálkodásnak, mennyire elégedettek vele, illetve min lehetne javítani, változtatni és végül, de nem utolsó sorban van-e szükség erdőgazdálkodásra. Itt az igen, nem válasz megadása után kifejtős kérdés következett, melyben le lehetett írni a kérdésre adott válasz okát. A kifejtős kérdések egyik sem volt kötelező, mert talán valaki számára lehet ez visszatartó erő lehetett a kitöltés szempontjából, mert hátráltatta a gyorsabb kitöltést.

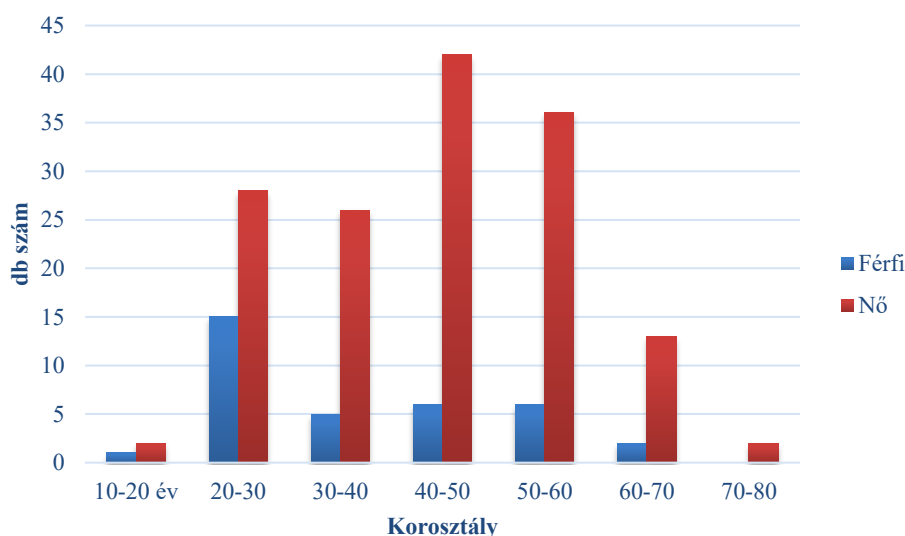
Az utolsó szakasz arról szólt, hogy különböző erdőkről, erdő társulásokról szerepeltek képek, itt azt vizsgáltam, hogy akár egy faültetvény cserjeszinttel, vagy anélkül ugyan azt a reakciót váltja-e ki az emberekből. Illetve egy felújított erdőről, ahol térdig érnek a csemeték, úgy vélekednek, hogy erdőnek számít az adott terület? Örökdőre is irányult kifejtős kérdés, illetve fénykép, mert a korábbi fejezetekben leírt információk alapján, talán az áll a legközelebb a köztudatban elterjedt természetes erdő képéhez.

A kérdőív elkészülése után el kellett juttatni az emberekhez, hogy információt gyűjtsön. Ez úgy történt meg, hogy online, minden megyeszékhely közösségi média felületén közzétettem ugyanis tapasztalataim szerint létezik legalább egy ilyen felület, de akár több is a városoknak, ahol jól lehet hirdetni, mert egyszerre sok emberhez jut el a kérdőív (korábban volt már erre egy kísérlet is, mely nagy sikerrel bevált részemről), illetve, hogy több generációból is érkezzenek kitöltők, úgy gondoltuk, hogy a fiatalabb korosztályok nehezebben töltenék ki, és úgy nem lenne releváns a kutatás arányaiban nézve. Erre megoldásként felkerestem néhány gimnáziumot, melyekből az egyik szakgimnázium, másik pedig általános gimnázium, illetve egy általános iskolát, melynek felső tagozatos diákjai lettek bevonva. Fontosnak tartom, hogy minél diverzebb legyen a kitöltők felépítése, mert szerintem így kapunk reális képet az aktuális helyzetről. Az intézmények felkeresése interneten, illetve ismerőseim ajánlásain keresztül zajlott.

5.Eredmények

5.1 Nem és korosztályok, vármegyék.

A kérdőívre 184 db kitöltés érkezett, amelyből 149 (81%) Nő, 35 (19%) Férfi. A kérdőívből nem derül ki, a nemek közötti jelentős különbség miéértje.

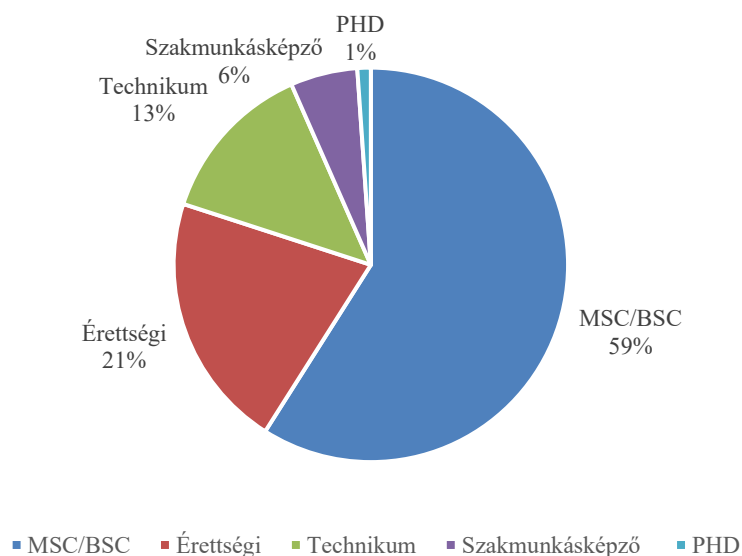

6. ábra Nem és korosztálymegoszlás (saját szerkesztés, Szabó Sz., 2025)

A diagrammról leolvasható, hogy a legfiatalabb és idősebb korosztályból nem érkezett sok kitöltő, 80 felett pedig egyáltalán nem, ugyanis a skála 100 éves korig volt feltüntetve, de ez számítható is volt előre. Viszont az már érdekesebb, hogy legtöbb kitöltő 40-50 éves, eszerint abban a korban válhat leginkább érdekelté az erdők közjóléti szerepe. Ez összefüggésben lehet azzal, hogy ez a korosztály foglalja a legnagyobb arányt az ország lakosságának. [KSH, 2024 január]

A kitöltések számáról elmondható, hogy mindegyik vármegyéből legalább egy kitöltés érkezett. Megoszlását tekintve, Zala (15,2%), Csongrád-Csanád (16,8%), Bács-Kiskun (9,8%), Borsod-Abaúj-Zemplén (13%), Pest (8,7%), Győr-Moson-Sopron (7,6%) és Szabolcs-Szatmár-Bereg (6%) vármegyéből érkezett több kitöltés. Ez területileg azért jó, mert ezek a megyék összességében lefedik a legtöbb erdő típust, gazdálkodási szokást Magyarországon, tehát ezért tekinthető relevánsnak a megye szerinti kitöltés.

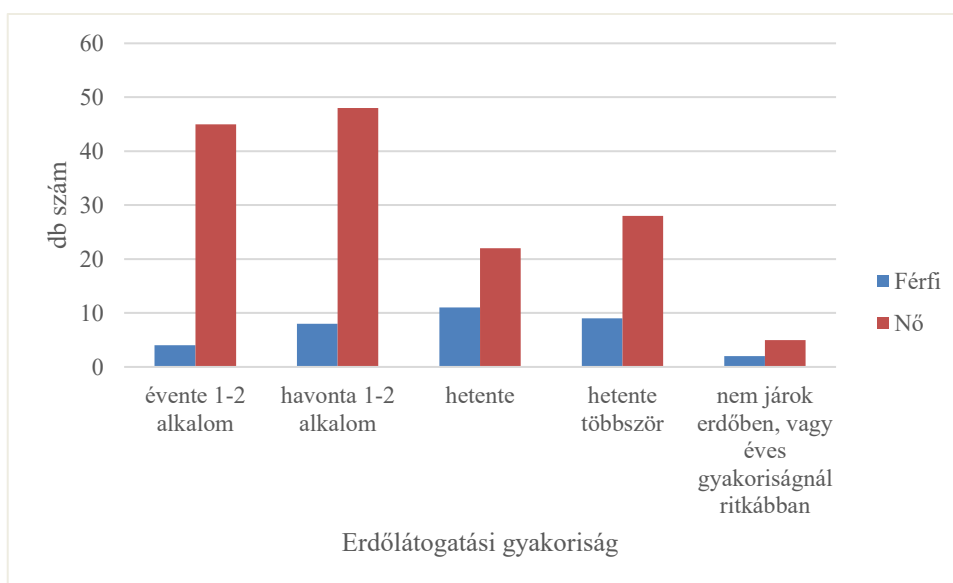
Vármegyénként legjellemzőbb a megyeszékhelyen bejelentett lakcímmel rendelkező kitöltő, de nem elenyésző számmal érkezett több kisebb városból, községből is.

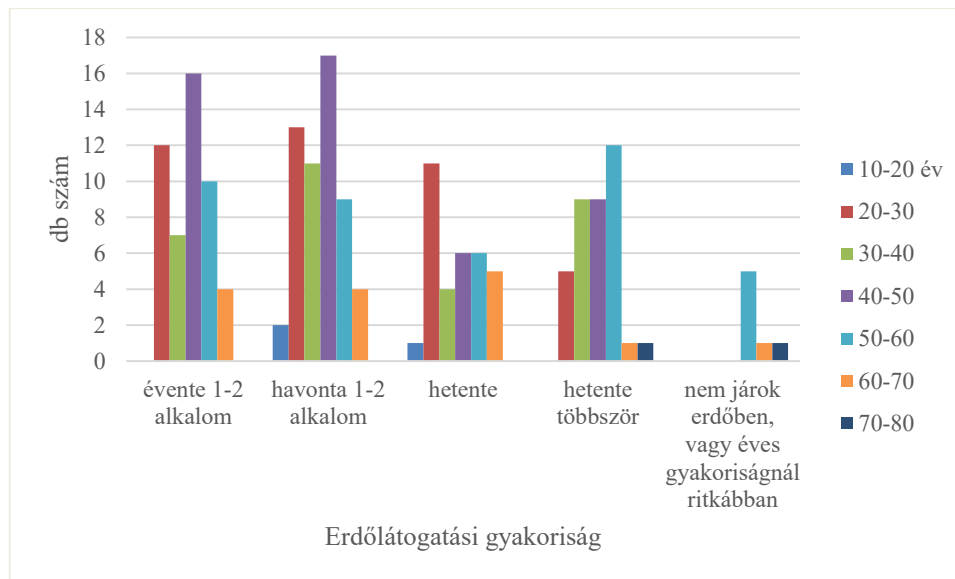
7. ábra Kitöltők legmagasabb iskolai végzettsége (saját szerkesztés, Szabó Sz., 2025)

A fenti diagram bemutatja a kitöltők legmagasabb végzettségének eloszlását, melyen jól látszik, hogy 60% -a felsőoktatásban tanult.

5.2 Erdőlátogatási rendszeresség

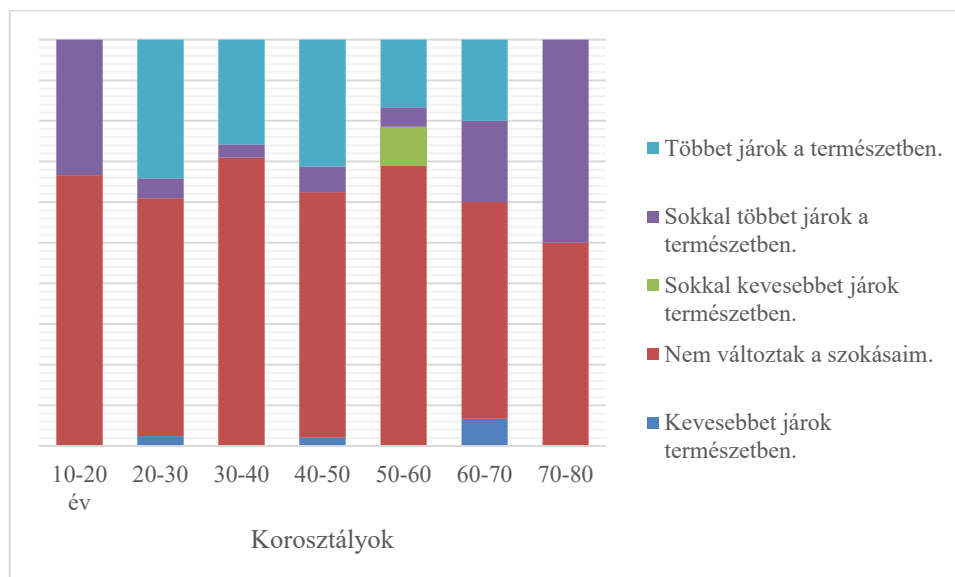
8. ábra Megoszlás nemek szerint (saját szerkesztés, Szabó Sz., 2025)

9. ábra Megoszlás korosztályok szerint (saját szerkesztés, Szabó Sz., 2025)

A diagrammok alapján a legtöbb ember havonta 1-2 alkalommal jár erdőben, viszont arányaiban nézve a férfiak gyakrabban teszik ezt, heti, vagy akár heti több napon is, míg a nők esetében havi, illetve évi rendszeresség a leggyakoribb.

Korosztályok szerint az figyelhető meg, hogy a 30-50-ig terjedő korosztály ritkábban látogatja az erdőket, míg az 50-60-as korosztály viszonylag hasonló arányban, de a heti többszöri gyakoriságnál is ezen korosztály a legtöbb.

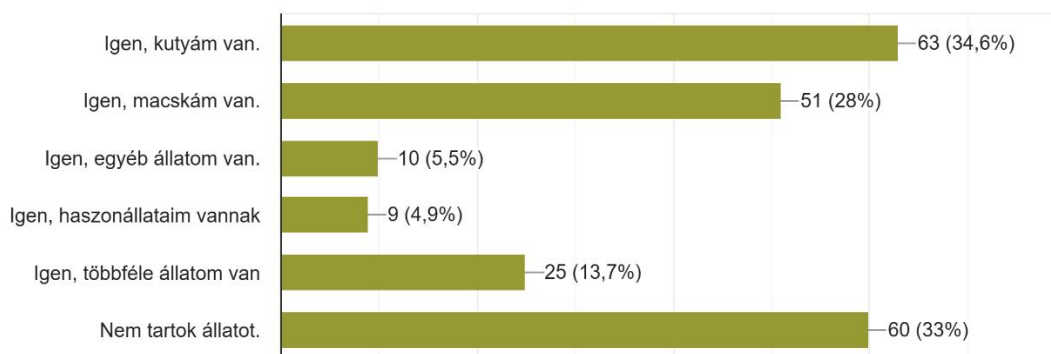

10. ábra Covid-19 hatása (saját szerkesztés, Szabó Sz., 2025)

A fenti diagram, azt ábrázolja, hogy a Covid-19 milyen hatással volt az erdőjárási szokásokra, megfigyelhető, hogy a legidősebb, illetve legfiatalabb korosztály jár sokkal többet, de hozzá kell tennem, hogy tőlük érkezett a legkevesebb kitöltés, így ez nem feltétlenül mutat reális képet. Alapvetően a legtöbb válasz a „nem változtak a szokásaim” (62,5%) volt, következő viszont a „többet járok” (25,5%), így kijelenthető, hogy nem jelentett akkor hatást az emberek ezen szokásaira.

Tart otthon háziállatot?

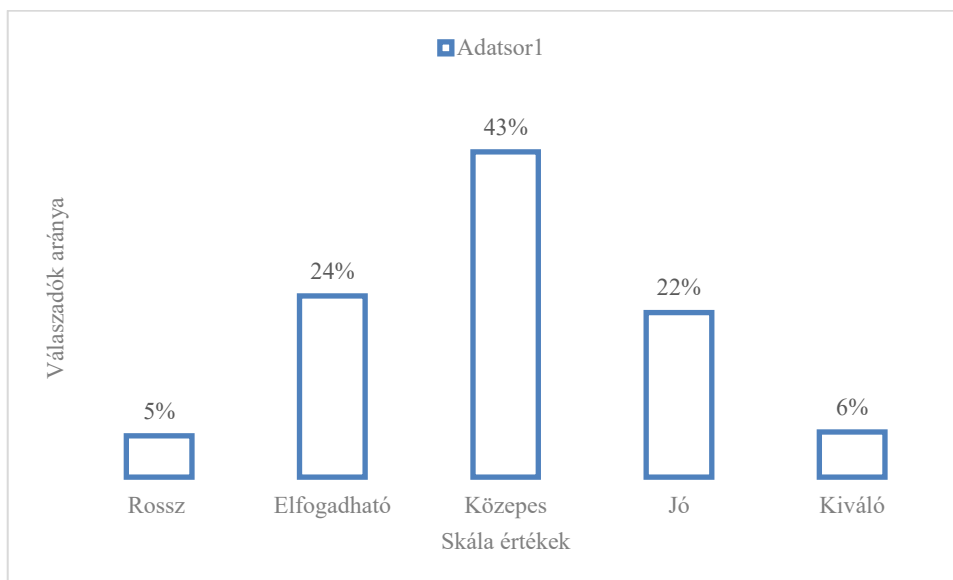
182 válasz

11. ábra Háziállatra vonatkozó kérdés (kérdőív, Szabó Sz., 2025)

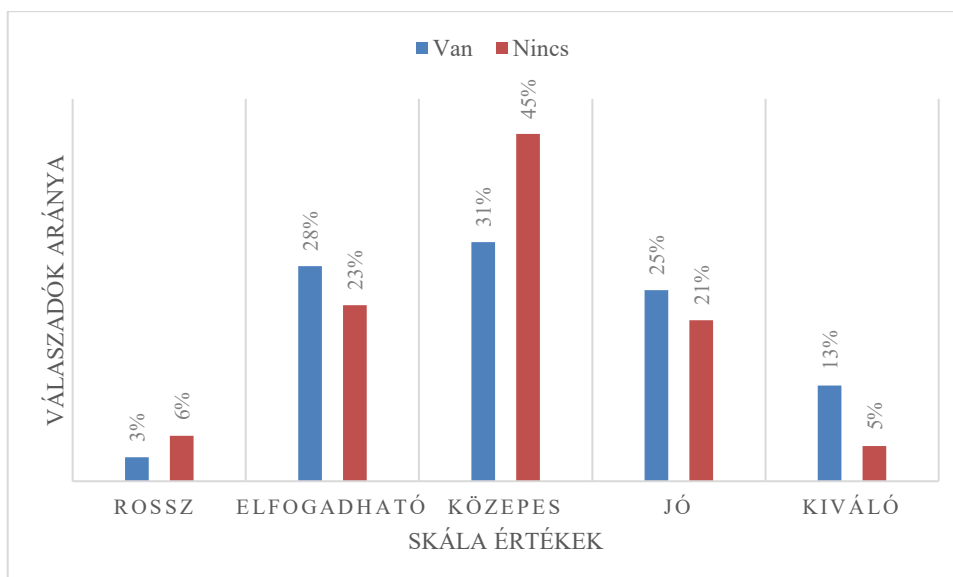
Kiderült, hogy a megkérdezettek 67 %-a tart valamilyen háziállatot, a fenti diagram bemutatja az állatok megoszlását, mely szerint a leggyakoribb a kutya. Amely jelentős szerepet játszhat az erdő látogatásnál, melyet az is igazol, hogy a válaszadók 27,2 %-a jár kutyát sétáltatni különböző erdőkben.

5.3 Az erdők, létesítmények állapota, információgyűjtés.

12. ábra Erdők állapota (saját szerkesztés, Szabó Sz., 2025)

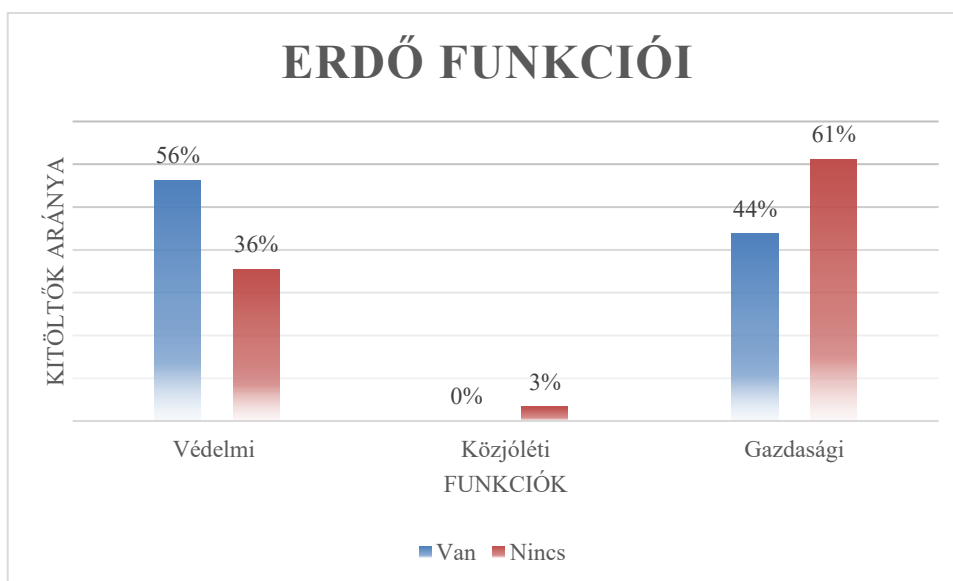
A diagram értékei érdekesek, mert eléggé kiegyenlített az értékelés, a középérték kimagasló eredménye várható volt. Sajnos, a Vármegyéenkénti lebontáshoz kevés kitöltés érkezett.

13. ábra Erdők állapota és van-e szakember ismerős (saját szerkesztés, Szabó Sz., 2025)

Ugyan azzal az értéktáblázattal rendelkező diagram kiegészült azzal az információval, hogy a kitöltőnek van e szakmabeli rokona, ismerőse. Ez a tényező befolyásolhatja a választ akár

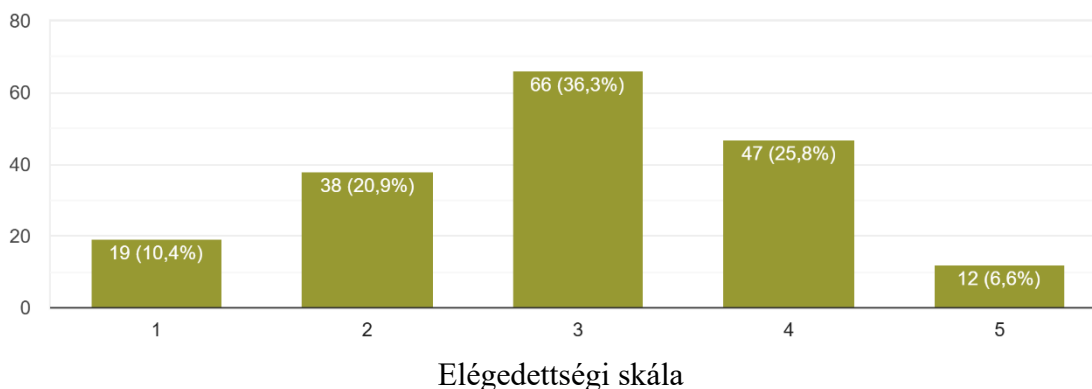
pozitív, akár negatív irányba, ebben az esetben több a 3 feletti válasz a skálán, mint ellenkező irányban.

14. ábra Erdő funkciói, szakember ismerős (saját szerkesztés, Szabó Sz., 2025)

Ezzel a kérdéssel mely így szólt: „Ön szerint milyen funkciót töltenek be az erdők Magyarországon elsősorban?” azt vizsgáltam, hogy mi lehet a megítélése az erdőknek, folyik-e ott gazdasági cselekmény, illetve milyen mértékben. Piros színű jelölés, a szakmabeli rokon, ismerős nélküli emberek válasza. Jól látszódik a fordított arány, hogy 61% mondta gazdasági elsődleges rendeltetésűnek, 36% pedig védelminek, szakmabeli rokon, ismerőssel rendelkező válaszadók majdnem, hogy fordított arányban válaszoltak.

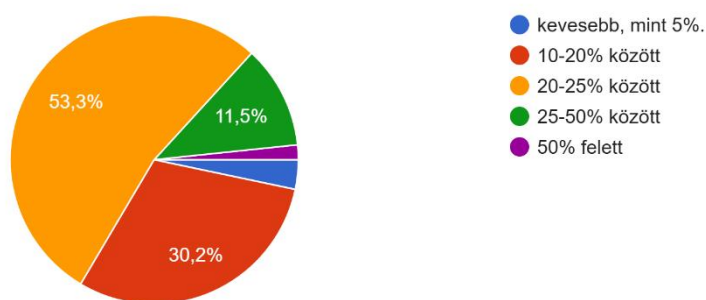
Mennyire elégedett a rekreációs létesítmények minőségével lakóhelye közelében? (Például: padok, asztalok, fedett pihenőhelyek, turista utak állapota) 1. Nagyon elégedetlen 5. Nagyon elégedett
182 válasz

15. ábra Rekreációs létesítmények állapotfelmérése (kérdőív, Szabó Sz., 2025)

Fontos kiemelni még a közjóléti létesítmények állapotára irányuló kérdést, amely elég megosztóra sikeredett. Majdnem hasonló arányban elégedetlenek és elégedettek, mindössze 1,1% a különbség a pozitív vélemények javára.

Ön szerint Magyarország területének hány százaléka erdő?
182 válasz

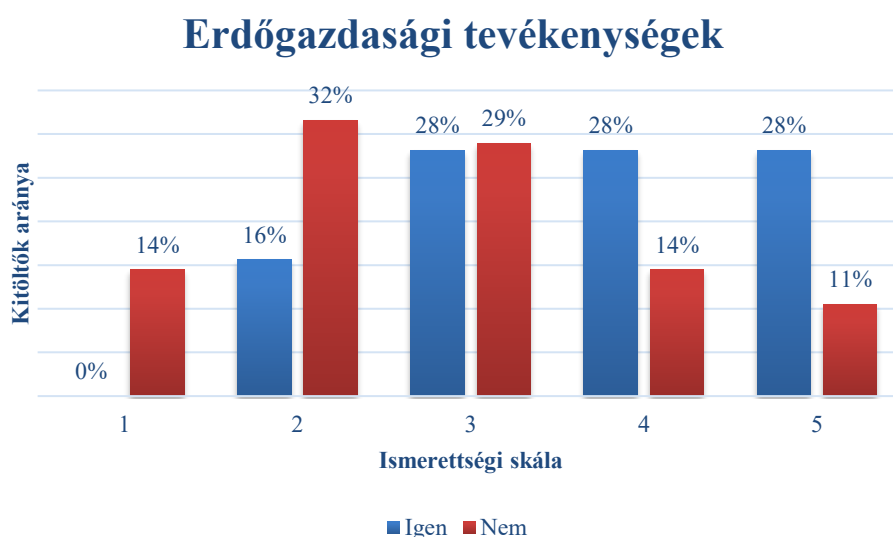

16. ábra Magyarország erdőterületének százalékos aránya (kérdőív, Szabó Sz., 2025)

Meglepően sok helyes válasz érkezett erre a kérdésre, ez egy pozitív visszajelzés, de régióként változik a megítélés. Ahol nagyobb összefüggő állományok vannak, nagyobb az esély is a magasabb %-os értékek válaszadására is. Viszont a következő kérdés „Ön szerint

hogyan változott Magyarországon az erdőterület nagysága az elmúlt években?” (kérdőív, Szabó Sz., 2025) kicsit helytelenül lett megfogalmazva, ugyanis nem lett megadva intervallum, hogy pontosan mit is jelent az „elmúlt években”, de ettől függetlenül a kitöltők több mint 60%-a szerint csökken az erdőterület, illetve több, mint 13% szerint stagnál, amely több kérdést is felvet. Például, hogy mi lehet ennek, az oka, talán azért, mert több kitermelést látnak, mint erdősítést? De ettől függetlenül a válaszadók több, mint 40%-a szerint létezik őserdő Magyarországon, ahol még nem történt emberi beavatkozás. A kutatásból nem derül ki, hogy pontosan mit értenek őserdő alatt, de talán a természetes erdő köztudatban lévő képét.

5.4 Erdőgazdasági tevékenységek.

17. ábra Az emberek mennyire vannak tisztában az erdőgazdasági tevékenységekkel (saját szerkesztés, Szabó Sz., 2025)

A diagram azt mutatja be, hogy a kitöltők mennyire vannak tisztában az erdőgazdasági tevékenységekkel kapcsolatban. Jól látszik, hogy a szakember ismerőssel rendelkező emberek jobban tájékozottabbak ezen a területen.

Az arra a kérdésre, hogy „Amikor erdőben, fás környezetben jár, szokott-e találkozni erdőgazdasági tevékenységgel?” (kérdőív, Szabó Sz., 2025) 78,3%-a írta, hogy igen. A következő kérdés arra irányult, hogy ez a tevékenység pontosan mit takar? Legnagyobb

arányban a fahasználatokat fogalmazták meg, de azért néhány vélemény szerint erdősítési munkálatokat is tapasztalnak. Ami számítható volt, hogy bele fog kerülni az erdőírtás, mint kifejezés. Szakmailag téves, de laikusként érthető ez a reakció. Ezzel kapcsolatosan volt egy olyan kérdés, hogy „Ön tudta, hogy Magyarországon minden letermelt erdő erdőgazdálkodóját kötelezik az új erdő létrehozására, amelynek minősége legalább ugyan olyan, mint a korábbi erdőnek?” melyre közel 70% válaszolt igennel, de volt, aki fenntartásokkal kezeli ezt a kijelentést.

„Ön szerint szükséges-e erdőgazdálkodni Magyarországon?” kérdésre döntő többséggel érkezett igen válasz 97,8%, itt is meg lehetett indokolni a döntést, és szerencsére érkezett is sok hosszabb-rövidebb válasz.

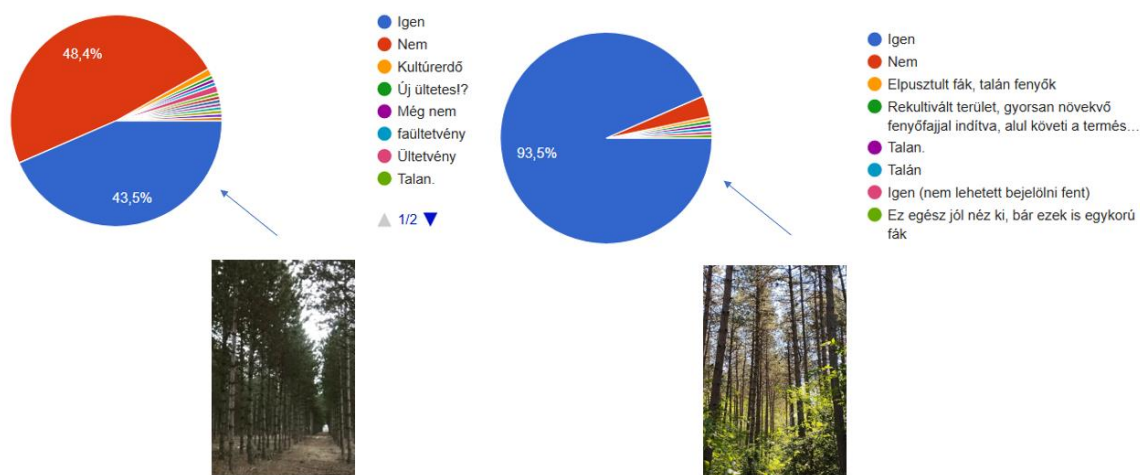
„Egy-egy természeti katasztrófa (erdőtűz, viharkár, egyéb kártevők, betegségek okozta fapusztulás) után szükség van a szakemberekre ahhoz, hogy helyreállítsák a károsult erdőterületet. Ugyanígy az előregedett, kipusztult területek újra telepítéséhez is kell az erdészeti tevékenység. A balesetveszélyes területek megtisztítása, az invazív fajok kiszűrése és kordában tartása szintén fontos, ahogyan a megfigyelés a tudományos kutatásoknak is fontos részét képezi.” (kérdőív, anonim vélemény., 2025) érkezett például ez a válasz, mely eléggé helyénvaló, de érkezett kritikusabb vélemény is „Az ember belekontárkodott a rendszerbe amit most már talán ért, és talán már tudja hogy mit kéne csinálni, a magára hagyott erdők (amit az ember hozott létre vagy belepiszkált a már meglévő erdőbe) instabillak, muszáj mert összeomlana” (kérdőív, anonim vélemény., 2025) mely szerint, az erdőgazdálkodás a saját hibáit javítja. Rengeteg különféle válasz érkezett. Többség a természet értékeinek megóvása céljából, néhányan gazdasági érdekek miatt, de jelen voltak a kritikus véleményezők is. A 2,2% szerint nincs szükség erdőgazdálkodásra, ők is kritikus gondolatokat fogalmaztak meg például: „Az rendben van, hogy ki van adva a kivágott fák pótlása, de sajnos nincs látszata. Mindenki panaszkodik a globális felmelegedésről, mégse tesznek ellene. Az erdők fogynak, a "nagyok" tisztában vannak vele, de csak a kizsigerezés számít! Inkább ne nyúljanak hozzá!” (kérdőív, anonim vélemény., 2025) Értékes vélemények, bárhogy, és bármelyik oldalon is van megfogalmazva.

5.5 Erdők vizuális értékelése

Több különböző erdőállományról raktam a kérdőívbe képeket, ahol azt vizsgáltam, hogy vajon mit értenek az emberek erdő alatt leginkább.

Elsőként egy sarj eredetű, fiatalabb korú Ostorfás (*Celtis occidentalis* L.) elegyű, akácos volt, melyre 83%-ban erdőként tekintenek a válaszadók, de a következő képnél már mások voltak az arányok, ezen a képen egy Szürke nyár (*Populus x canescens* Aiton) elegyes akácos volt, hálózatosan ültetve, melyre minimális arányban érkezett több igen válasz. A következő képpáron egy intenzíven kezelt, egykorú, homogén Nemes nyáras látható, a második képen annyi plusszal, hogy van jelen cserjeszint, de itt meglepően mind a két esetben 80% feletti igen szavazat érkezett, de az utóbbinál elérte a 90%-ot. Harmadik képpáron már egy intenzíven kezelt, hálózatos fekete fenyves látható, amelynél az egyik sűrű cserjeszinttel rendelkezik. Az eredmény hasonló az akácos állományhoz. A cserje nélküli erdőre, közel 50-50% arányban érkeztek a válaszok, míg a cserjével rendelkezőnél 93 %-ban igen lett az eredmény.

Eredmények

18. ábra Feketefenyő ültetvény eredményei (saját szerkesztés, Szabó Sz., 2025)

5.6 Örökerdő

Alábbiakban az örökerdőre irányuló kérdésről, mely így szólt: „*Hallott arról a kifejezésről, hogy örökerdő, ön szerint mit jelenthet?*” (kérdőív, Szabó Sz., 2025) érkeztek válaszok. Számos válasz közül beillesztettem néhányat melyek érdekesebbnek bizonyulnak, de nyilván ez szubjektív.

- „Önállóan szerveződő természeti egységként hagyják beavatkozás nélkül fejlődni az örökerdőben az ökoszisztémát.”
- „Hallottam, de sosem gondoltam bele. Most utána néztem. Nagyon szép.”
- „Aminek a fejlődéséhez elvileg nem nyúlnak hozzá, nem nyírják ki a fákat.”
- „Igen. Olyan erdőgazdálkodási mód, amely mellett az erdő megmarad, csak fa egyedek kerülnek kiszálalásra.”
- „ahol nem történt emberi beavatkozás még”
- „Nem, de nagyon kíváncsivá tett. :) (Ezért lenne jó az oktatási intézményekbe pl. Előadások tartása szakemberek segítségével.)” [kérdőív, anonim vélemények., 2025]

Vegyes válaszok érkeztek, a vélemények közül számos szól arról, hogy hallottak már erről a kifejezésről, illetve sokan tudják is jelentését. Vannak akik nem hallottak, illetve valamilyen szinten tévesek az ismereteik. Kifejezetten tetszik az a fent felsoroltak közül az utolsó vélemény melyben az áll, hogy különböző oktatási intézményekben lehetne tanítani ilyen ismereteket. Szerintem fontos lenne, hogy a köztudatba jobban elterjedjenek az erdőgazdálkodással kapcsolatos információk, mert talán úgy relevánsabb vélemények jönnének létre, az emberek válaszokat kapnának a miértekre. Illetve könnyebb lenne a közös út, amelyen az emberek és a szakma halad.

6. Összefoglalás

Régóta érdekelt, hogy laikus, illetve szakemberek hogyan tekintenek az erdőre, milyen tevékenységeket csinálnak ott, illetve miként használják az erdőt. Ezért jött létre ez a kutatás, hogy Magyarország különböző régióiban, nem, kor, függvényében milyen véleménnyel rendelkeznek. Kíváncsi voltam arra is, hogy mennyire edukáltak az emberek ilyen területen, mert azt tapasztaltam, hogy bármilyen túrán, előadáson járok, hatalmas érdeklődéssel fogadják az emberek a különböző szakmai információkat. Az eredményeket tekintve, valamilyen szinten számítottam ezekre a válaszokra, főleg azért, mert különböző közösségi portálokon rengeteg véleményt lehet olvasni, melyek nagy hasonlóságot mutatnak a kérdőívben megfogalmazottakra.

Összességében kiderült, hogy az emberek az erdőre elsősorban nem faanyagtermő területeket látnak, hanem sokkal inkább nyugalmat és természetes élőhelyeket, és az, hogy az általános erdőkép, nagyon függ a régiótól, ugyanis egy hegységekben élő embernek az Alföldön jobban elterjedt Kultúr, és faültetvény természetességű erdők nem feltétlenül hozzák a köztudatban elterjedt erdőképet. Az erdőgazdálkodók irányából pedig továbbra is fontos, sőt egyre fontosabb az erdők közjóléti szerepét kiszolgálni, és az erdők faanyagon kívüli pénzben nem mérhető értékét észrevenni és foglalkozni vele.

6. Summary

I have long been interested in how both laypeople and professionals perceive forests — what activities they engage in there, and how they use forested areas. This research was therefore created to explore how people’s opinions vary across different regions of Hungary, as well as by gender and age. I was also curious about the general level of public education in this field, as I have often experienced that, during any nature hike I attend, people show great curiosity and enthusiasm toward professional forestry information.

As for the results, to some extent, they were in line with my expectations — mainly because numerous opinions can be read on various social media platforms, and many of those are quite similar to the answers given in the questionnaire.

Overall, it became clear that people do not primarily view forests as timber-producing areas, but rather as places of tranquility and natural habitats. The general image of what a “forest” is, however, depends greatly on the region: for example, those living in mountainous areas may not necessarily perceive the more cultivated, plantation-like forests of the Great Hungarian Plain as “real” forests in the traditional sense.

From the perspective of forest managers, it remains essential — and increasingly important — to serve the public welfare functions of forests and to recognize and address their non-timber, non-monetary values.

7. Irodalomjegyzék

Könyvek és Monográfiák

- **Csányi Vilmos** (2016). *Az emberi természet. Humánetológia.* Budapest: Vince Kiadó.
- **Fekete Z.** (1997). *Az erdők története Magyarországon.* Budapest: Mezőgazda Kiadó.
- **Gál József** (1989). *Az erdőgazdálkodás fejlődése Magyarországon.* Budapest: Mezőgazdasági Kiadó.
- **Gál József** (1989). *Az Alföldfásítás története Magyarországon.* Budapest: Mezőgazdasági Kiadó.
- **Kaplan, R., & Kaplan, S.** (1989). *The experience of nature: A psychological perspective.* Cambridge: Cambridge University Press.
- **MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA – Nyelvtudományi Intézet** (1959–1962). *A magyar nyelv értelmező szótára.* Budapest: Akadémiai Kiadó. [online]. [Letöltve: 2025.10.22].
- **Tomka Béla** (2008). *A jóléti állam Európában és Magyarországon.* Budapest: L'Harmattan Kiadó.

Tudományos Cikk és Tanulmányok

- **Bakó Dóra Anna, & Pálinkó Éva** (2021). A koronavírus hatásai az alternatív turizmus, mint globális trend szerepének alakulására. [Megjelenés helye hiányzik a forrásból].
- **Bidló A.** (2014). Erdei ökoszisztémák szénkészletének klímafüggő változása. *Erdészeti Lapok*, **149**, 33-35.
- **Bérsné B., & Maklári E.** (2021). COVID-19-járvány gazdasági és társadalmi hatásai az elmúlt egy évben az Európai Unióban, különös tekintettel Magyarországra. *Társadalmi és Szociális Tanulmányok*, **1**(2).
- **Fazan, L., Song, Y-G., & Kozłowski, G.** (2020). The woody planet: From past triumph to manmade decline. *Plants*, **9**(11), 1593.
- **Fogarassy, R-Zs., Németh, R., & Báder, M.** (2021). Faalapú és konkurens termékek életciklus-értékelése – 3. rész. *Erdészeti Lapok*, **156**(6).
- **Gál, János** (1971). Homoki erdősítés. *Agrártudományi Közlemények: A Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztályának Közleményei*, **30**(4), 541-546.
- **György, H.** (2023). A képernyős eszközök káros hatásai, a káros hatások megelőzésének módjai. *Current Social & Economic Processes/Jelenkori Társadalmi és Gazdasági Folyamatok*, **18**.
- **Kinczel, Antónia** (2020). A stressz és a szabadidősport jelenléte a mai emberek életében. *International Journal of Engineering and Management Sciences*, **5**(1), 74-86.
- **Madarász B. et al.** (2013). Gyepes sávok szerepe a talajerózió elleni védekezésben. *Erdészeti Lapok*, **148**(11), 384-386.
- **Nagy, Katalin** (2022). A szín szimbólumokról. *Kaleidoscope: Művelődés-Tudomány-és Orvostörténeti Folyóirat*, **12**(24), 360-366.
- **Orosz N.** (2021). *Erdőszerkezeti vizsgálatok a Beregszászi Erdőgazdaság területén térinformatikai (GIS) módszerek felhasználásával.* [A dolgozat típusa és kiadója hiányzik a forrásból].

- **Rull, Valentí** (2020). The deforestation of Easter Island. *Biological Reviews*, **95**(1), 124-141.
- **Seregi János, Dr.** (2012). *A magyar állami erdőgazdaságok közjóléti szolgáltatásai napjainkban és azok gazdasági hatása*. Kaposvár: KAPOSVÁRI EGYETEM GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR Pénzügy és Számvitel Tanszék (Szakdolgozat).
- **Stier-Jarmer, M., Throner, V., Kirschneck, M., Immich, G., Frisch, D., & Schuh, A.** (2021). The psychological and physical effects of forests on human health: A systematic review of systematic reviews and meta-analyses. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, **18**(4), 1770.
- **Su, Denise F.** (2024). Early Hominin Paleoenvironments and Habitat Heterogeneity. *Annual Review of Anthropology*, **53**(1), 21-35.
- **Vida, Viktória, & Popovics Péter András** (2021). A COVID-19 járvány hatása Magyarországon az élet különböző területeire (munka, magánélet, egészségi és mentális állapot). *Pécsi Szemle*, **16**(2), 54-70.

Jogszabályok, Adatbázisok és Egyéb Források

- **Agrárminisztérium** (2024). *Magyarország erdeinek összefoglaló adatai*. [Adatbázis].
- **Központi Statisztikai Hivatal** (2024). *Népesség nemek és életkor szerint. 2024. január*. [online].
- **Kérdőív** (Szabó Szebasztián, 2025). [Online űrlap]. Elérhető: <https://forms.gle/Qi8YxehX3thCmbdN8>.
- **Jogszabály (Hatályos): 2009. évi XXXVII. törvény** az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról (Evt.). *Magyar Közlöny 2009/65 sz.* [online]. [Letöltve: 2025. 10. 20.].
- **Jogszabály (Korábbi): 1996. évi LIV. törvény** az erdőről és az erdő védelméről. [online]. [Letöltve: 2025.10.25].